

Handläggare
Maria Kearsley
Telefon: 08-50829352**Till**
Kommunstyrelsen

EU-kommissionens förslag till direktiv om ändring av brottsofferdirektivet

Svar på remiss från Justitiedepartementet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Justitiedepartementet har remitterat ett förslag från EU-kommissionen gällande ändringar av brottsofferdirektivet med syfte att förbättra brottsoffers möjligheter att få stöd och tillgång till information, utkräva rättvisa och få ersättning. Föreslagna ändringar i direktivet innebär en anpassning av regelverket till samhällsutvecklingen samt den tekniska och rättsliga utvecklingen.

Stadsledningskontoret delar EU-kommissionens slutsatser och ser positivt på föreslagna ändringar av brottsofferdirektivet. Stadsledningskontoret bedömer att de föreslagna ändringarna går i linje med vad som framförs inom ramen för stadens övergripande brottförebyggande och trygghetskapande arbete.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har av kommunstyrelsen ombetts besvara en remiss gällande *EU-kommissionens förslag till direktiv om ändring av brottsofferdirektivet*.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets välfärdsavdelning.

Ärendet

Justitiedepartementet har remitterat ett förslag som EU-kommissionen la fram den 12 juli 2023 till *Europaparlamentet och rådets direktiv om ändring av direktiv 2012/29/EU om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF*.

Brottsofferdirektivet antogs 2012 och innehåller minimiregler om bland annat information, stöd och skydd till brottsoffer samt deras möjlighet att medverka i straffrättsliga förfaranden. Direktivet har varit tillämpligt sedan 2015. EU-kommissionen föreslår nu ändringar av direktivet med syfte att förbättra brottsoffers möjligheter att få stöd och tillgång till information, utkräva rättvisa och få ersättning. Föreslagna ändringar i direktivet innebär utökade rättigheter för brottsoffer, en anpassning av regelverket till samhällsutvecklingen samt den tekniska och rättsliga utvecklingen.

Direktivet har i stort sett gett de förväntade fördelarna och påverkat brottsoffrens rättigheter positivt. Trots denna positiva utveckling kvarstår problem med var och en av rättigheterna i direktivet, varför föreslagna ändringar av direktivet presenteras. Bland annat framhålls problem med brottsoffrens möjligheter att hävda sina rättigheter enligt direktivet, vilket undergräver förtroendet för nationella rättssystem och rättssystemen i andra medlemsstater.

Nedan beskrivs fem huvudsakliga identifierade problem som lett fram till föreslagna ändringar av direktivet:

1. Brottsoffer får inte alltid information eller får otillräcklig information om sina rättigheter, vilket gör det svårare eller omöjligt för dem att utöva sina rättigheter.
2. Sårbara brottsoffer (såsom barn, äldre, personer med funktionsnedsättning, offer för hatbrott och frihetsberövade) får inte alltid sina behov av skydd bedömda i tid och berövas därmed effektiva skyddsåtgärder.
3. Sårbara brottsoffer erhåller sällan specialiststöd som exempelvis utökad psykologisk behandling. För brottsoffer som är barn görs sällan en målinriktad strategi som bygger på samarbete mellan olika organ.
4. Svårigheter för brottsoffer att delta i straffrättsliga förfaranden på grund av brist på juridisk rådgivning samt skillnader i regler om brottsoffers status i dessa förfaranden.
5. Svårigheter för brottsoffren att få tillgång till ersättning i såväl inhemska som gränsöverskridande fall på grund av bristen på statligt stöd vid verkställandet av den begärda ersättningen från gärningspersonen.

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 82.2 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som gör det möjligt för EU att fastställa minimiregler för brottsoffers rättigheter.

Därutöver behöver det finnas ett ömsesidigt förtroende för andra medlemsstaters straffrättsliga system. Proportionaliteten i åtgärderna som översynen föreslår har beaktats i åtgärdsnivån i de nationella rättssystemen.

De föreslagna ändringarna av direktivet om brottsoffers rättigheter syftar till att förbättra brottsoffrens tillgång till information och anmälan av brott, underlätta tillgången till specialiserat stöd för sårbara brottsoffer, förbättra tillgången till rättslig prövning för brottsoffer med funktionsnedsättning, effektivare deltagande i straffrättsliga förfaranden, förbättrad tillgång till ersättning för brottsoffer, bättre anpassning av brottsoffrens skyddsåtgärder till brottsoffrens behov, användning av elektroniska kommunikationsmedel och särskilda skyldigheter för offer för våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

De föreslagna ändringarna bedöms bidra till en effektivare tillgång till information, skyddsåtgärder som är bättre anpassade till brottsoffrens behov, bättre myndighetsövergripande stöd, effektivare deltagande av brottsoffer i straffrättsliga förfarandet samt bättre tillgång till ersättning till brottsoffren.

Samråd har skett med berörda parter vid framtagandet av ändring av brottsofferdirektivet. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa föreslaget direktiv, senast två år efter ikraftträdandet.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Föreslagna ändringar av brottsofferdirektivet har främst koppling till kommunfullmäktiges mål *3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

Stadsledningskontoret delar EU-kommissionens slutsatser och ser positivt på föreslagna ändringar av brottsofferdirektivet. Stadsledningskontoret bedömer att de föreslagna ändringarna går i linje med vad som framförs inom ramen för stadens övergripande brottförebyggande och trygghetsskapande arbete. En del av de identifierade problemen som utredningen presenterar inryms inte i stadens uppdrag men de kan ha inverkan på verksamheter i staden och lyfts i samverkan med ansvariga aktörer.

Stockholms stad arbetar på olika sätt för att stärka sårbara brottsoffers trygghet. Bland annat inom ramen för den centrala samverkansöverenskommelsen mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm där det övergripande målet är att stockholmarnas upplevda trygghet ska öka och att den faktiska brottsligheten ska minska. Ett prioriterat samverkansområde i

samverkansöverenskommelsen är *Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer*.

Stockholms stad har även riktlinjer för att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida i ärenden som rör olika former av våld och förtryck.

Inom staden arbetar socialnämnden, bland annat inom verksamheten Stödcentrum, även med att stödja unga brottsoffer och vittnen genom att ge rådgivning, stödsamtal, rättegångsstöd samt praktisk hjälp i kontakt med polis, åklagare och försäkringsbolag. Socialnämnden har även verksamheten Barnahus för barn som har utsatts för våld och/eller övergrepp och stadsdelsnämnderna har verksamhet för personer som är utsatta för våld i nära relationer.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen *EU-kommissionens förslag till direktiv om ändring av brottsofferdirektivet* anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Jonas Lauri
Avdelningschef